

## دومین سمینار بین‌المللی ایران و اسلام برگزار شد



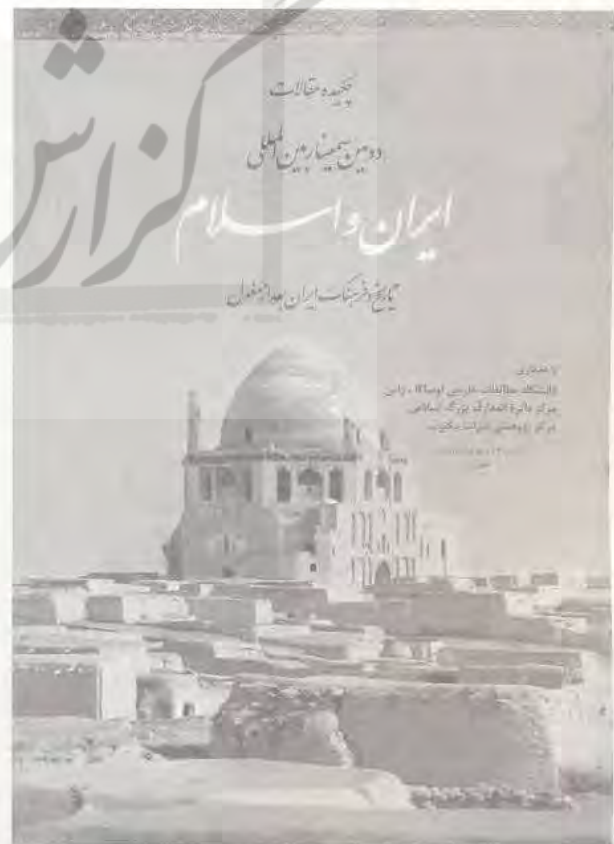
بتوانند طی ۵ دوره سمینار ایران‌شناسی، تحقیقات خود را تکمیل کنند. دیمه سال جاری سومین سمینار در ژاپن برگزار می‌شود. مدیر پروژه دکتر موری، آشنایی با فرهنگ و تاریخ ایران خصوصاً مذهب تشیع و آشنایی با ایران معاصر و تحولات پس از انقلاب اسلامی و آشنایی و تبادل نظر با محققان ایرانی را از اهداف ژاپنیها برای این دوره مجالس علمی برشمرد.

در این سمینار ۸ مقاله را محققان و ایران‌شناسان ژاپنی قرائت کردند و ۸ مقاله را پژوهشگران ایرانی، ۶ مقاله دربارهٔ متون کهن بود که هر یک به بحث در خصوص فواید تاریخی، اجتماعی، زبان‌شناختی آنها اختصاص یافته بود. یکی از مقالات دربارهٔ دفاعیات صائِن الدین علی تُرکَة اصفهانی بود براساس کتاب شرح نظم‌الذُر چاپ میراث مکتوب. آقای فوجی ای موری گفت: من سالها چشم انتظار چاپ این کتاب بسیار مهم بودم تا اینکه به لطف آقای ایرانی این کتاب به دستم رسید. علی بهرامیان هم ترجمه‌ای از تبصرة العلوم جمال‌الدین رازی به عربی پیدا کرده بود که برای حضار دربارهٔ اهمیت آن سخن گفت. وی اظهار داشت که شخصی به نام بطیطی در قرن هفتم، این متن کهن کلامی را به عربی ترجمه کرده و در آن اطلاعات تازه در خصوص یورش مغولان به ایران و سرزمینهای اسلامی افزوده که در نوع خود کم نظیر است. دو مقاله هم به بانکهای اطلاعاتی متون و نسخ خطی اختصاص یافته بود. معلوم شد سهم میراث مکتوب از لحاظ تعدد و تنوع مقالات ایران‌شناسان قابل توجه بوده. چه ایران‌شناسی بدون در نظر داشتن آثار و متون گذشتگان چندان رونقی ندارد.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب که امسال همچون سال گذشته، امور دبیرخانه‌ای این سمینار را عهده دار بود، با چاپ چکیده مقالات این سمینار به دو زبان فارسی و

این سمینار، در دنبالهٔ پروژه انجمن ژاپن برای پیشبرد علوم در تهران برگزار شد. دیمه سال گذشته در دانشگاه مطالعات خارجی اوساکا با شرکت ۷ ایرانی و ۸ محقق ژاپنی نخستین سمینار برپا گردید.

هر چند سابقه ایران‌شناسی در ژاپن از هفتادسال تجاوز نمی‌کند، ولی ایران‌شناسان و اسلام‌شناسان ژاپنی مانند ایزوتسو از غافلهٔ این حرکت علمی عقب نمانده‌اند. انجمن ژاپن برای پیشبرد علوم از محققان ژاپنی حمایت کرد تا آنان





شبن تاکه هارا



یوکو فوجیموتو



عبدالرسول خیراندیش



علی بهرامیان



هاشم رجبزاده

۸. حماسه سرایی در ایران پس از حمله مغول تا ظهور صفویان/ منصور رستگار فسایی
۹. ویژگیهای زبان شناختی دیاتسارون فارسی: متنی از سده هفتم هجری/ حسن رضائی باغبیدی
۱۰. شاه زیر پا افتاده / شیگه نوموری
۱۱. تأملی در دفاعیات صاین الدین علی ترکه اصفهانی/ فوجی ای موریو
۱۲. زن و مولوی در عصر کمپیوتر تحقیقی در کارآمدی نرم افزار مثنوی معنوی/ یوکو فوجیموتو
۱۳. ضرورت ارتباط مستقیم با متن کامل فهرست های توصیفی در بانک های اطلاعاتی نسخه های خطی / ناصر گلپاز
۱۴. سادات پرستی و اولیاپرستی در اجتماع ایران در قرن هفتم تا نهم هجری/ یوکاکو گوتو
۱۵. جلوه هایی از روشنفکری ایرانی در آستانه قرن بیستم/ علی میرانصاری
۱۶. رقیبی برای صفویان؟ شیخ محمد کججی عارف، شاعر و سیاستمدار قرن هشتم هجری/ کریستوف ورنر
۱۷. تطبیق تاریخ معاصر ژاپن و ایران/ توموکو یاماگیشی
۱۸. اسکندر در تواریخ عربی و فارسی/ یوریکو یاماناکا

- انگلیسی و چاپ ضمیمه شماره ۹ آینه میراث که به میکادونامه اختصاص داشت، نقش مؤثری ایفا کرد.
- یادآوری می شود دیمه سال جاری نیز سومین سمینار بین المللی ایران و اسلام با همکاری مرکز پژوهشی میراث مکتوب و دانشگاه مطالعات خارجی اوساکا در ژاپن برگزار می گردد.
- در اینجا فهرست عناوین مقالات و سخنرانان ذکر می شود:
۱. شکست اصلاحات در دوره علی امینی/ عبدالحسین آذرنگ
۲. نگاهی به تأثیر شاعران «نیمه سنتی» بر اثر نادر نادرپور و رشد «شعر نو» در دهه ۱۹۴۰ میلادی (۱۳۲۰ ه. ش.) / ناهو اونودرا
۳. متن کهن درباره مغولان و یورشهای آنان/ علی بهرامیان
۴. ملاصدرا، فیلسوف شیعه: بنیان های فکری او/ منوچهر پزشک
۵. بررسی از اشتقاق معنی صفتی اسم در ادبیات شفاهی ایران/ شبن تاکه هارا
۶. تحول تقسیمات کشوری در ایران عصر مغول و شکل گیری بلوکات/ عبدالرسول خیراندیش
۷. فایده های تاریخی و اجتماعی در رساله های دینی رشیدالدین فضل الله/ هاشم رجبزاده





## مشارکت مرکز پژوهشی میراث مکتوب در دومین سمینار بین‌المللی ایران و اسلام

اهداف این انجمن را برای برگزاری ۵ دوره سمینار ایران‌شناسی چنین برشمردند:

۱. آشنایی با فرهنگ و تاریخ ایران خصوصاً اسلام ایرانی (تشیع)
۲. آشنایی با ایران معاصر و تحولات پس از انقلاب اسلامی
۳. آشنایی با محققان و دانشمندان ایرانی و تبادل نظر با آنها

البته اگر نبود حضور فعال و با نشاط دانشمند گرامی و ایران دوست واقعی جناب آقای دکتر هاشم رجب زاده که بیش از یک ربع قرن در ژاپن عمر شریف خود را مصروف خدمت به زبان و ادب و فرهنگ ایران نموده، اکنون شاهد برپایی چنین مجالسی نبودیم. هر چند ایران‌شناسان ژاپنی در ایران‌شناسی نسبت به اروپائیان پیشگام نبوده‌اند، لیکن هرگز از غافله شرق‌شناسی و اسلام‌شناسی عقب نمانده‌اند. کسانی چون شادروان ایزوتسو همواره نامشان بر تارک ایوان ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی می‌درخشد.

سپس رئیس مرکز در خصوص سابقه مطالعات ایرانی نکاتی را یادآور شدند:

سابقه تاریخی این حرکت علمی بر کسی پوشیده نیست. از نهضت ترجمه در دوره اسلامی شروع می‌کنم. دیمیتری گوتاس در کتاب تفکر یونانی، فرهنگ عربی، یکی از دلایل پیدایش و آغاز نهضت ترجمه در دوره خلافت عباسی اول را احساس نیاز شدید دستگاه خلافت به پیشرفت و اصلاح و دانستن اینکه یونانیان چگونه می‌اندیشیدند، چگونه می‌زیستند و رمز شکوفایی تمدنی و فرهنگی آنان چه بوده است، ذکر می‌کند. و شاید این توصیه قرآن کریم که فرموده: «ای مردمان! ما شما را از مرد و زن خلق کردیم و از گروهها و قبایل گوناگون (با رنگها و زبانهای مختلف) تا یکدیگر را بشناسید»، مؤید این نهضت علمی باشد.

یکی از مستشرقان شهیر اروپایی در قرن ۱۶ میلادی به نام توماس اربی نیوس می‌گوید: مسلمانان پس از ترجمه متون یونانی از لاتین به عربی، آنها را پیراستند و مطالبی نو به آنها افزودند و معارفی جدید پدید آوردند. وی به شاگردان

آقای اکبر ایرانی رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب درخصوص نحوه مشارکت و همکاری این مرکز در مراسم افتتاحیه دومین سمینار بین‌المللی ایران و اسلام سخنان کوتاهی ایراد کرد، که ذیلاً درج می‌شود:

نخست سپاس بی قیاس خدایی راست که بار دیگر توفیق داد تا مرکز پژوهشی میراث مکتوب در برپایی مجلس علمی دیگری آن هم به قصد ایران‌شناسی، سهمی اندک داشته باشد. این نشست پانزدهمین سمینار بین‌المللی است که این مرکز در طول ۴ سال گذشته مشارکت مستقیم داشته، چنانکه با برپایی ۴۸ نشست نقد و بررسی کتاب و مباحث ایران‌شناسی در تهران و بعضاً با حضور ایران‌شناسان خارجی، در همین مدت زمان، اهتمامی بلیغ در ترویج علم ورزیده است.

دیماه سال گذشته، نخستین سمینار مطالعات ایران و اسلام به همت بخش ایران‌شناسی دانشگاه مطالعات خارجی اوساکا در ژاپن و با حمایت انجمن ژاپن برای پیشبرد علوم برگزار شد. ۸ مقاله از اندیشوران ژاپنی و ۷ مقاله از محققان ایرانی قرائت گردید. این چکیده مقالات در شماره ۳ و ۴ گزارش میراث به همراه معرفی کوتاهی از آن دانشگاه چاپ شد. جناب آقای دکتر شیگه‌تو موری مدیر پروژه انجمن ژاپن برای پیشبرد علوم، در مراسم افتتاحیه سال گذشته





سید کاظم موسوی بجنوردی

رخت بر می‌بندد. با این همه برای استحکام بخشیدن به آن مشترکات آشنا و آن معنویت مشترک، باید ریشه‌های دیرپا و دیرینه این پیوندها را به تعمق و تدبر یافت، شاخه‌هایش را از لابلای قرون بیرون کشید و از آن بستری ساخت برای ایجاد نزدیکی و تفاهم عمیق‌تر.

باید اذعان داشت که کوشش‌های ژاپنی‌ها در دو قرن اخیر برای شناخت ایرانیان و فرهنگ ایرانی بطور بس چشمگیری بیش از کوشش‌هایی بوده که معدودی از محققان ایرانی به سائقه عشق و علاقه شخصی، به ظهور رسانیده‌اند. وقتی عناوین مقالات نخستین سمینار از این مجموعه را دیدم و خلاصه برخی از مقالاتی را که محققان ژاپنی بخصوص درباره ادبیات معاصر فارسی و فرهنگ مردم نوشته بودند، خواندم، و نیز وقتی در آخرین سفرم به ژاپن، با استادان متعدد ژاپنی در دانشگاه اوساکا که در زمینه‌های مختلف زبان و ادب و تاریخ و فرهنگ ایران به تدریس و تحقیق اشتغال داشتند، ملاقات کردم؛ و سرانجام چون دقایقی در کلاس پرشور دانشجویان زبان فارسی آقای دکتر رجب زاده حضور یافتم، عمق علاقه و کوشش دوستان ژاپنی را برای شناخت فرهنگ ایران بیش از پیش دریافتم. سمینار پیشین و نشست‌های که اکنون و در اینجا آغاز می‌شود، خود مؤید علاقه محققان ژاپنی و مؤسسات فرهنگی ژاپن برای اطلاع هر چه بیشتر از زیر و بم فرهنگ ایران است.

من امیدوارم نهادهای فرهنگی و دانشگاهی ایران نیز درباره راه‌های انگیزش علاقه ایرانیان به فراگیری زبان و ادبیات و تاریخ و فرهنگ ژاپن، بطور جدی و آینده نگرانه بیندیشند و عملاً در جهت تأسیس و توسعه گروه‌های آموزشی و پژوهشی در دانشگاه‌ها و مراکز فرهنگی گام بردارند. تصور این معنی که در آینده‌ای نه چندان دور، دو ملت برخوردار از فرهنگ‌های کهن و ماندگار چون ایران و ژاپن را، منافع مشترک در وجوه گوناگون حیات مادی و معنوی، بیش از پیش به هم نزدیک و بلکه وابسته کند، دشوار نیست. وظیفه همه ماست که آن افق‌ها را ببینیم و از امروز برای نیل به تفاهم بیشتر و عمیق‌تر و ایجاد جهانی فرهنگی بکوشیم.

خود فراگیری زبان عربی را توصیه می‌کند، زیرا زبان عربی تا قرن پنجم زبان رسمی و علمی ایرانیان بوده است. و می‌گوید: حتی اگر داوطلب رشته الهیات هستید، بدون فراگیری زبان عربی نمی‌توانید، زبان کتاب مقدس خود را بفهمید و اگر داوطلب علم پزشکی هستید، باید اول زبان عربی را بیاموزید تا بتوانید قانون ابن سینا را که اکنون نسخه‌ای از آن در دسترس ماست و نیز کتب زکریای رازی را فراگیرید. راستی دلیل وجود هزاران نسخه خطی فارسی و عربی در کتابخانه‌های بزرگ امریکا و اروپا چیست؟ چرا مستشرقان اروپایی و بعضاً روس در تحقیق و تصحیح متون کهن فارسی و عربی پیشگام بوده‌اند؟ پاسخ این پرسشها و دهها پرسش این چنینی، برای همگان روشن است.

لازم به ذکر است که این مرکز کتاب میکادونامه را که شرح فتوحات ژاپنی‌ها بر روسهاست به عنوان ضمیمه مجله آینه‌میراث به مناسبت این سمینار ارزشمند منتشر ساخت که افزون بر تعهدات این مرکز بوده است.

ایشان در پایان ضمن ابراز مراتب سپاس و تشکر خود از مسئولان این سمینار، خصوصاً دکتر رجب زاده، دکتر موری، دکتر تاکه‌هارا و خانم دکتر فوجی موتو، به دلیل حسن ظنی که نسبت به مرکز پژوهشی میراث مکتوب داشتند، تقدیر کرد.

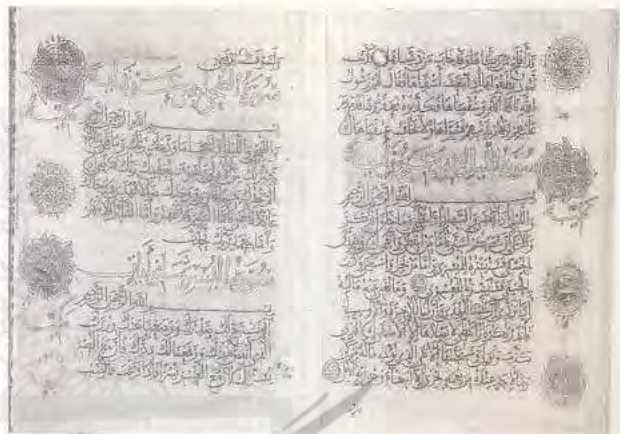
سپس جناب آقای سید کاظم موسوی بجنوردی، رئیس مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی سخنان خود را چنین آغاز کرد:

دوستان دانشمند و گرامی، به دومین سمینار بین‌المللی ایران و اسلام خوش آمدید. مجموعه سمینارهایی که به همت انجمن ژاپن برای پیشبرد علوم و مشارکت دانشگاه مطالعات خارجی اوساکا با همکاری برخی مراکز پژوهشی و فرهنگی ایرانی برگزار شده و می‌شود، خود نشانه‌ای است قوی بر آنکه روابط دیرینه ایرانیان و ژاپنیان اکنون وارد مرحله نوینی شده و می‌رود تا در عرصه‌های مختلف، بخصوص در سطوح فرهنگی، جلوه‌ای بیشتر و نیرومندتر بیابد. قطع نظر از وجوه سیاسی و اقتصادی، به گمان من آنچه فرهیختگان دو سرزمین را به شناخت متقابل و بیش از پیش فرهنگ و تمدن یکدیگر بر می‌انگیزد، روح مشترک معنویت شرقی است که در جامه آداب و رسوم و اندیشه‌ها و آمال و آرزوها و دهها پهنه دیگر جلوه‌گر می‌شود. از اینروست که مردم مشرق زمین، شاید ناخودآگاه، نسبت به یکدیگر انس و الفتی احساس می‌کنند و آن گونه بیگانگی که مولود وجود مرزهای جغرافیای سیاسی است، به مجرد آشنایی، از میانه



**ترمیم قدیمی ترین نسخه خطی قرآن کریم در چین**  
دولت چین به سازمان آثار باستانی خود برای ترمیم قدیمی ترین نسخه خطی قرآن کریم این کشور مبلغ ۵۵ هزار دلار اختصاص داد.

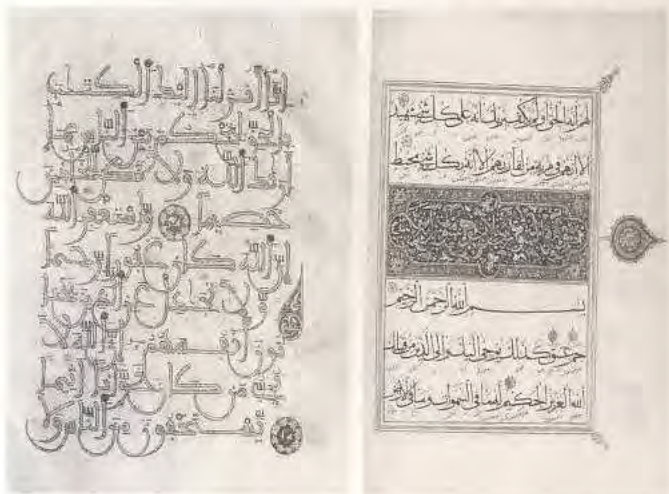
این نسخه خطی ۷۰۰ سال پیش از آسیای میانه به چین آورده شده و در حال حاضر در مسجد «جیه تسی» در استان شیون هوا واقع در ایالت خودمختار و مسلمان نشین سین کیانگ نگهداری می شود. این قرآن در ۳۰ جزء و ۶۸۱ صفحه است. متخصصان معتقدند، تاریخ نگارش این نسخه خطی به قرن ۱۳ میلادی بر می گردد و از قدیمی ترین نسخه های خطی قرآن کریم در چین به شمار می رود.



یکی از مسئولان آثار باستانی گفت: افراد محلی منطقه نیز نمایشگاهی را در این مسجد با بودجه شخصی ساخته اند تا این نسخه گرانبهای قرآن را در آنجا به نمایش بگذارند.

خبرگزاری شبستان  
۸۵/۷/۱۵

**قرآن های خطی روی پوست آهو منسوب به امامان معصوم در فهرست یونسکو**



کتابخانه آستان قدس رضوی چند قرآن خطی منسوب به امامان معصوم را برای ثبت در حافظه جهانی یونسکو به این سازمان معرفی کرده است.

قرآن های خطی منسوب به امامان معصوم که در کتابخانه آستان قدس رضوی در مشهدالرضا نگهداری می شود، از سوی این آستان برای ثبت در آثار فرهنگی و تاریخی یونسکو به این سازمان ارائه شده است.

این قرآن های خطی که منسوب به امام علی (ع)، امام حسین (ع)، امام سجاد (ع) و امام رضا (ع) است، روی پوست آهو کتابت شده است.

دکتر علی محمد رفیعی رئیس سازمان کتابخانه و اسناد آستان قدس رضوی با اعلام این خبر گفت: ما امیدواریم سازمان ملل اهتمام بیشتری نسبت به آثار و اسناد تاریخی اسلامی نشان دهد.

لازم به ذکر است در مجمع عمومی سازمان ملل در سال آینده یونسکو، برای ثبت این قرآن ها در فهرست جهانی آثار تاریخی و فرهنگی تصمیم گیری خواهد کرد.

خبرگزاری شبستان  
۸۵/۷/۱۵

### غزل های چاپ نشده ای از بیدل دهلوی

این مجموعه در حال حاضر دارای ۴۹۰ صفحه، که در هر صفحه یکی دو غزل می باشد. این نسخه تاکنون چاپ نشده و دارای غزلیات و رباعیات است.

به گفته دکتر شریف حسین قاسمی دیوان بیدل در افغانستان، مفصل ترین دیوان موجود است و این نسخه که اینجانب در حال تصحیح آن می باشم با نسخه چاپ افغانستان مقابله و مقایسه نموده و تفاوت های آن را در پاورقی ذکر کرده ام.

وی افزود: چون درباره احوال و آثار بیدل کتابها و مقالات زیادی به زبانهای فارسی، اردو و انگلیسی نوشته شده است، در نظر گرفته شده که در مقدمه این چاپ گزارشی مفصل درباره این نسخه و دیگر نسخه های خطی آن نوشته شود.

### همایش محیی الدین ابن عربی در آمریکا

همایش انجمن محیی الدین ابن عربی ۱۴ و ۱۵ اکتبر (۲۲ و ۲۳ مهرماه) با محوریت خودشناسی در آمریکا برگزار شد. انجمن بین المللی ابن عربی با مرکزیت در شهر آکسفورد انگلیس و شعبه ای در آمریکا، سالانه تحت عنوان مختلف درباره دیدگاه های ابن عربی همایشهایی را برگزار می کند.

و ارشاد اسلامی و با حضور جمعی از شاعران و نویسندگان، از سوی انجمن ادبی کلیم کاشانی در بنای تاریخی خواجه تاج الدین کاشان برگزار شد.

ملک الشعرا ابوطالب کلیم کاشانی که او را خلاق المعانی ثانی خوانده‌اند، از شعرای بزرگ قرن یازدهم هجری است که حدود ۴۳۰ سال پیش متولد شد.

شهرت وی، بیشتر در غزلسرای اوست، اما در سرودن قصیده و مثنوی نیز مهارت داشت.

وی یکی از تشیبت کنندگان سبک هندی (اصفهانی)، و از قدیمی‌ترین و تأثیرگذارترین شعرای این طرز به شمار می‌آید که به دلیل رواج زبان فارسی در هند و اقبال امرای آن ناحیه به شعر فارسی راهی آن دیار شد و حتی به مقام ملک الشعرا دربار شاه جهان نیز دست یافت. وی بواسطه گسترش زبان پارسی در بیشتر کشورهای مجاور و استقبال از پارسی زبانان به هندوستان عزیمت کرد و در ذی‌الحجه سال ۱۰۶۱ حدود ۳۶۰ سال قبل در کشمیر درگذشت و در آنجا به خاک سپرده شد.

«دیوان اشعار» با ۱۰ هزار بیت شعر و ظفرنامه شاه جهانی از مشهورترین آثار این شاعر بلندآوازه و خیال آفرین سبک هندی در عهد صفوی است.

دبیر کنگره بزرگداشت کلیم کاشانی اعلام کرد: به منظور ارج نهادن به مقام علمی و ادبی کلیم کاشانی، یک جایزه ادبی به نام این شاعر فرهیخته از سوی انجمن ادبی کلیم تعیین شد، که بر اساس آن هر سال جایزه‌ای به یکی از منتخبان بیشترین اثر در حوزه شعر و ادب اعطا خواهد شد. وی بر ضرورت کار علمی روی آثار کلیم تاکید کرد و گفت: بزودی بنیاد فرهنگی کلیم در کاشان برای پیگیری مصوبات این کنگره تشکیل می‌شود.

### همایش «تبریز در آینه سفینه تبریز» برگزار شد

همایش تبریز در آینه سفینه تبریز با حضور دکتر علی اشرف صادقی، دکتر نصرالله پورجوادی، دکتر اصغر دادبه، دکتر فتح‌الله مجتبابی، رشید عیوضی، سیدعلی آل داود و اسانید و پژوهشگران حوزه‌های مختلف در محل دانشگاه آزاد اسلامی تبریز سالن شهریار در تاریخ ۱۸-۱۷ آبان ماه ۸۵ برگزار شد.

سفینه تبریز عنوان مجموعه‌ای خطی است مشتمل بر حدود ۲۰۹ عنوان کتاب و رساله در علوم و معارف رایج در جهان اسلام، از طب و حساب و نجوم و موسیقی و رمل گرفته تا فلسفه و عرفان و تاریخ و ادبیات.

همایش امسال به موضوع «خودشناسی» در نظر ابن عربی پرداخت. در این همایش بین المللی دانشمندان و دانشجویان از کشورهای مختلف با تفکرات گوناگون سنتی، فلسفی، عرفانی، مطالعات اسلامی، روانشناسی و هنرهای تجسمی شرکت کرده تا با استفاده از فرصت حضور سخنرانان و هیأت‌های علمی و متخصصین برای عملی کردن آموزش‌های ابن عربی و ارتباط آن در عصر حاضر بهره‌مند شوند. لری سیلور و جیم موریس از آمریکا، امیر صفی از ایران، سلیمان دیرین از ترکیه، سمیر عکاکه از استرالیا، الزابت روبرت از انگلیس از جمله سخنرانان این همایش بودند. انجمن محیی‌الدین ابن عربی در نظر دارد دو اثر از ابن عربی با عنوان دارالعلی یا حزب الوقایع و چهارپرنده را ترجمه و منتشر کند. اردیبهشت ماه امسال این انجمن بیست و سومین همایش سالانه خود را با همین موضوع «خودشناسی» برگزار کرد. انجمن محیی‌الدین ابن عربی در بریتانیا در سال ۱۹۷۷ در جهت ترویج و تفهیم آرای ابن عربی، حکیم و فیلسوف مسلمان تأسیس شد.

روزنامه اعتماد ملی - ۸۵/۷/۱۷

### ارجنامه احمد گلچین معانی در دست تدوین است

استاد احمد گلچین معانی (۱۲۹۵-۱۳۷۹ ه.ق) از متن پژوهان و فهرستنگاران پرآوازه روزگار ما که پژوهشهای او درباره تاریخ تذکره‌های فارسی و شعرای مهاجر به هند در دوره صفویه در کتابهای تاریخ تذکره‌های فارسی و کاروان هند او شکل گرفته، در قلمرو تحقیقات فرهنگی و ادبی از معروفیت بسیار برخوردار است. او در شناخت آثار و نسخه‌های خطی تبخّر و تجربه کافی و وافی داشت و به همین جهت، زنده یاد دکتر غلامحسین یوسفی او را از معدود کتابشناسان کشور دانسته است.

ارجنامه احمد گلچین معانی که به اهتمام بهروز ایمانی در دست تدارک و ساماندهی است، شامل مقالاتی است از استاد نجیب مایل هروی درباره کاروان هند و تاریخ تذکره‌های فارسی، محمد وفادار مرادی درباره شیوه فهرستنگاری استاد احمد گلچین معانی، غلامعلی عرفانیان، دکتر سعید شفیعیون، حسین مسرت، دکتر عارف نوشاهی و...

این ارجنامه تا پایان امسال در مرکز پژوهشی میراث مکتوب منتشر می‌شود.

### بزرگداشت کلیم کاشانی

کنگره بزرگداشت کلیم کاشانی همزمان با دومین همایش ادبی «همسفر با پاییز» آبان ماه، با پیام وزیر فرهنگ



گردآورنده و کاتب این مجموعه شخصی به نام ابوالمجد مسعود تبریزی است که این مجموعه را در فاصله سالهای ۷۲۱-۷۲۳ ق در تبریز کتابت کرده است. مرکز نشر دانشگاهی با همکاری کتابخانه مجلس شورای اسلامی این اثر را به صورت عکس چاپ کرده است.

### اهمیت سفینه تبریز از نگاه پژوهشگران

دکتر نصرالله پورجوادی در مورد اهمیت این اثر می‌گوید: نسخه‌هایی که از آثار مختلف این مجموعه آمده است، به دلیل قدمت آنها و هم به دلیل با سواد بودن کاتب مجموعه از اهمیت و ارزش برخوردار است. آثار بکری که در این مجموعه آمده است، افقهای جدیدی را در عالم تحقیق رو به ما خواهد گشود. نسخه‌های آثار شناخته شده نیز مسلماً در تصحیح مجدد آن متون می‌تواند بسیار مفید باشد... باید اعتراف کنم که نظیر این مجموعه را من در هیچ کجا سراغ ندارم.

دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی: یکی از موهبت‌های بزرگ فرهنگ ایران که در سالهای اخیر از پرده خفا آشکار شده است سفینه تبریز است. در باب اهمیت تاریخی و فرهنگی این کتاب عظیم الشان باید سالها و سالها بحث و تحقیق کرد. زیرا در هر ورقی و گاه در هر سطری از سطرهای آن نکته‌ای وجود دارد که دریچه‌ای به دانش ادبی و تاریخی پژوهشگران اکنون و آینده می‌گشاید و هزاران نکته تازه را در حوزه مسائل تاریخ و ادبیات و فرهنگ ایران آشکار می‌کند. استاد ایرج افشار: نسخه سفینه تبریز از زمره نسخه‌های دستنویس شده توسط فاضلی متوغل در مباحث عرفانی و اشراقی و آشنا به ادب فارسی و دلبسته و شیفته اشعار مایه‌ور مغزدار بوده و بدین مناسبات یکی مجموعه‌های استثنایی را فراهم آورده است.

از مجموعه رساله‌های سفینه تبریز، سی و پنج رساله‌اش برای ادب فارسی کاملاً تازگی دارد. سخنرانی‌ها و مقالات ارائه شده در همایش تبریز در آینه سفینه تبریز به شرح زیر می‌باشند:

- ۱ ادبیات عرفانی در سفینه تبریز/ نصرالله پورجوادی
- ۲ ظهیر فاریابی و سفینه تبریز/ اصغر دادبه
- ۳ بحثی درباره زبان فهلوی و نگاهی به فهلویات مندرج در سفینه/ علی اشرف صادقی
- ۴ اهمیت سفینه تبریز و پیامی به اهالی فرهنگ تبریز/ فتح‌الله مجتبیایی
- ۵ سیمای تبریز در قرن هفتم به روایت سفینه تبریز/

سیدعلی آل داود

۶ نکاتی در خصوص اهمیت سفینه تبریز و بررسی نسخه گزیده حدیقه سنایی در سفینه/ نجیب مایل هروی (مقاله ارسالی)

۷ نگاهی به رساله‌های تاریخی سفینه و تصحیح برخی اشتباهات آنها/ هادی عالم زاده (مقاله ارسالی)

۸ چند نکته درباره رابطه امام فخر رازی با عرفای تبریز/ صمد موحد (که نتوانستند حضور داشته باشند)

۹ مهرهای سفینه تبریز/ عمادالدین شیخ الحکمایی

۱۰ غیر مسلمانان از نگاه جلال‌الدین عتیقی/ سعید کرمی سدهی

۱۱ تاریخچه خط سیاق و بررسی رساله لطایف شرفی در سیاق و استیفاء/ ناصر چای‌فروشان

۱۲ عرفان تبریز به روایت سفینه تبریز و مقایسه آن با روایت «روضات الجنان»/ حسن اسدی

عضویت رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب در کمیته ملی حافظه جهانی

آقای اکبر ایرانی رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب، به عضویت کمیته ملی حافظه جهانی وابسته به کمیسیون ملی یونسکو درآمدند.

در نامه‌ای که به همین منظور از جانب محمدمهدی زاهدی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس کمیسیون ملی یونسکو، خطاب به رئیس مرکز ارسال گردیده، آمده است: «با توجه به سوابق و تجارب ارزنده آموزشی، پژوهشی و فرهنگی جناب عالی و بنا به پیشنهاد دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو، به موجب این حکم به عضویت کمیته ملی حافظه جهانی وابسته به آن کمیسیون منصوب می‌شوید.

یادآوری می‌شود که از اهداف این کمیته فعالیت در زمینه هماهنگی و گسترش تعامل با نهادهای ملی و بین‌المللی از جمله سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) به منظور حفظ میراث مستند به ویژه میراث نادر و در معرض خطر از جمله کتب و نسخ خطی، متون چاپی، اسناد دیداری و شنیداری، سنت‌های شفاهی و ارتقاء دسترسی همگانی به میراث فوق و مشارکت در تدوین و اجرای فعالیتهای مرتبط با برنامه حافظه جهانی یونسکو می‌باشد.

اعضای این کمیته به شرح زیر می‌باشند: علی اکبر اشعری رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، جعفر درباغ عنبران رئیس کتابخانه مرکزی سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مراکز اسناد آستان قدس رضوی، دکتر علی افخمی رئیس

نسخه شناسان جهان است.

خبرگزاری آینده روشن

۸۵/۶/۲۳

## در عدم صحت انتساب کتاب حقائق الایمان به شهید ثانی

رضامختاری

اخیراً یکی از نویسندگان مقاله‌ای منتشر کرده است با عنوان «قرائت فراموش شده؛ بازخوانی نظریه علمای ابرار: تلقی اولیه اسلام شیعی از امامت». حاصل این نظریه آن است که ائمه معصوم علیهم السلام هم، مانند و در رتبه علمای ابرار هستند و از عصمت و برخی دیگر از صفاتی که معصومین ما قطعاً واجد آن هستند، بهره‌ای ندارند. ایشان به عنوان شاهدهی محکم و پر و پا قرص برای این نظریه، به سخن عالم بزرگ شیعه یعنی شهید ثانی (۹۶۵ق) تمسک جسته و از این که چنین شاهدهی بر سخن خود یافته است، بسیار مبتهج و مسرور شده است و از شادی در پوست خود نمی‌گنجد و نخست در عظمت مقام شهید ثانی این چنین داد سخن داده است:

زین الدین بن علی، مشهور به شهید ثانی از بزرگ‌ترین علمای شیعه در قرن دهم و یکی از ده فقیه بزرگ شیعه در تمامی قرون و اعصار است. دو کتاب مسالک الأفهام و الروضة البهیة از مهم‌ترین کتب فقه شیعه در فقه استدلالی و از کتب درسی حوزه‌های علمیه است. شهید ثانی رساله‌ای دارد به نام حقائق الایمان یا حقیقة الایمان و الکفر که تاریخ نگارش آن ۹۵۴ق است. این رساله از مصادر بحار الأنوار علامه مجلسی و مورد توجه و استناد سید بحر العلوم (الفوائد الرجالیة، ج ۳، ص ۲۲۰) بوده است. یکی از مباحث خواندنی این رساله با ارزش مبحث سوم از خاتمه کتاب است در بیان معارفی که ایمان به آنها حاصل می‌شود.

وی سپس به تفصیل طی چندین صفحه خاتمه کتاب مزبور را ترجمه و شرح کرده و سپس می‌افزاید:

چکیده گزارش مهم شهید ثانی از این قرار است: «بسیاری از شیعیان راوی احادیث ائمه (ع) و بسیاری از شیعیان معاصر ائمه (ع) به عصمت ائمه اعتقاد نداشتند، بلکه ائمه (ع) را دانشمندان پرهیزکار می‌دانسته‌اند نه بیشتر...

تفاوت ائمه اهل بیت (یعنی علمای ابرار) با دیگر عالمان دین در میزان علم و درجه تهذیب نفس و تقریشان به حضرت حق است. به اعتقاد پیروان این نظریه، رویکرد بشری به امامت تنها رویکرد سازگار با ضوابط قرآنی، معیارهای معتبر سنت نبوی و روایات اجماعی[۴] ائمه اهل بیت، اصول

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، حجت الاسلام سید محمود مرعشی نجفی رئیس کتابخانه آیت‌الله مرعشی، حجت الاسلام احمدی ایهری رئیس کتابخانه مجلس شورای اسلامی، اکبر ایرانی رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب، خانم مهندس فرزاد رئیس مرکز اسناد و مدارک سازمان میراث فرهنگی، حجت الاسلام دکتر سید طه هاشمی رئیس پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، دکتر فرهاد اعتمادی رئیس اداره ارتباطات کمیسیون ملی یونسکو، دکتر علی محقق کارشناس مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی.

## نسخه خطی نفیس «زیارت جامعه کبیره» وقف آستان قدس

به گزارش خبرگزاری آینده روشن، به نقل از سازمان کتابخانه و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، کارشناس ارزیاب نسخ خطی این سازمان گفت: این اثر دینی و هنری به خط نستعلیق ممتاز توسط استاد سید حسن تفرشی کتابت شده است.

محمد وفادار مرادی افزود: این اثر متعلق به سال ۱۲۸۴ هجری قمری می‌باشد.

وی این اثر نفیس را دارای ۱۶ ورق در ابعاد ۱۲ و ۱۸ سانتیمتر ذکر کرد که اواخر قرن سیزدهم هجری قمری برای حفاظت بیشتر، صحافی، شیرازه‌بندی و جلد شده است.

او اظهار داشت: همچنین این اثر با کاغذ آهار مهره نخودی دست ساز به شکلی بدیع و زیبا متن و حاشیه شده است.

وی افزود: صفحه نخست این نسخه دارای سرلوح با زمینه ساده منقش زرین و زیبا به سبک مکتب شیراز تذهیب و کتاب آرایی شده است.

او گفت: اعراب گذاری، سطر بندی اوراق به سنگرف و تمامی ورقها نیز با زر، سنگرف و تحریر مشکی جدول بندی شده است.

وی افزود: این نسخه خطی که حاوی زیارت شریف جامعه کبیره منسوب به امام هادی (ع) است پس از ثبت و فهرست نویسی در ردیف آثار خطی آستان قدس رضوی قرار می‌گیرد.

گنجینه کتب خطی آستان قدس رضوی با مجموعه‌ای منحصر بفرد از قرآن‌ها، جزوات قرآنی، ادعیه و کتب دینی و مذهبی به عنوان یکی از پایگاههای غنی فرهنگ شیعه در جهان اسلام روزانه پذیرای بسیاری از دانشمندان، محققان و





عقلی و حقایق تاریخی است.

در اینجا نمی‌خواهم به نقد ورد این نظریه بسیار سست یعنی نظریه «علمای ابرار» که «أوهن من بیت العنکبوت» است بپردازم. فقط به بیان چند خطای فاحش در سخن این نویسنده که اساس استشهاد ایشان به سخن شهید ثانی را ویران می‌کند (فانهار به فی نار جهنم) می‌پردازم:

۱. رساله حقیقه الایمان و الکفر یا حقائق الایمان که مورد استشهاد آقای کدیور و به نظر ایشان «بسیار با ارزش» است و این که شخصیت بزرگی همانند شهید ثانی چنین رساله‌ای دارد، موجب ابتهاج و خوشحالی بسیار وی شده است. اساساً هیچ ربطی به شهید ثانی ندارد. هرچند بارها به نام شهید ثانی چاپ شده و بسیاری پنداشته‌اند که تألیف شهید ثانی است، ولی قطعاً، یقیناً، جزماً و بتاً از تألیفات شهید ثانی نیست، بلکه از «زین الدین» نام دیگری است غیر از شهید ثانی و چون نام شهید هم «زین الدین» است، عده زیادی پنداشته که این زین الدین یعنی شهید ثانی. در حالی که حقیقت بر خلاف این است و همه کسانی که آن را به شهید ثانی نسبت داده‌اند اشتباه کرده‌اند. دلائل متعدد و مفصل این مدعا و شواهد قطعی آن را ان شاء الله در دانشنامه آثار مکتوب شیعه ذیل مدخل حقیقه الایمان و الکفر خواهم آورد [۱] و ان شاء الله به زودی بر روی سایت مؤسسه کتابشناسی شیعه آن را خواهید خواند.

بنابراین، این سخنان هیچ ربطی به ساحت مقدس عالم بزرگی چون شهید ثانی ندارد و اساس استشهاد این نویسنده و تمسک به سخن شخصیتی مانند شهید، ویران می‌شود.

۲. آقای کدیور گفته است که این رساله... مورد توجه و استناد سید بحر العلوم در الفوائد الرجالیه (ج ۳، ص ۲۲۰) بوده است در حالی که رساله ایمان و کفر که علامه بحر العلوم در الفوائد الرجالیه (ج ۳، ص ۲۲۰) از آن نام برده، تألیف جد علامه بحر العلوم است و هیچ ربطی به شهید ثانی ندارد و عبارت علامه بحر العلوم صریح در این مطلب است. علامه می‌نویسد: «وقد حکى جدی العلامة (قدس سره) فی کتاب الایمان و الکفر». و مصحح کتاب فوائد الرجالیه در پاورقی همان صفحه افزوده است: کتاب الایمان و الکفر المسمی به تحفة الغری مخطوط. للعلمه الحجه السید محمد ابن السید عبدالکریم الطباطبائی البروجردی. الذی هو جد سیدنا بحر العلوم (طاب ثراه) الأدنی لأبيه.

بنابراین کتاب الایمان و الکفر که مورد توجه و استناد

علامه بحر العلوم بوده است هیچ ربطی به حقیقه الایمان و الکفر منسوب به شهید ثانی ندارد و ایشان که این مطلب بسیار ساده را در عبارت بحر العلوم متوجه نشده است چگونه جرأت می‌کند در مباحث بسیار عمیق علمی وارد شود و مذهب و امامت و معتقدات شیعه را بازیچه قرار دهد؟!

۳. وی نوشته است: «شهید ثانی یکی از ده فقیه بزرگ شیعه در تمامی قرون و اعصار است». معلوم نیست این عبارت مسامحه‌آمیز و بلکه غلط را ایشان از کدام قوطی عطاری در آورده است؟! در عین حال که همه و این ناچیز معتقدند که شهید ثانی از عالمان بزرگ و کم مانند شیعه است؛ «یکی از ده فقیه بزرگ شیعه در تمامی قرون و اعصار» چه معنایی دارد؟! اگر در طول تاریخ تا دامنه قیامت ده‌ها فقیه هم‌تراز یا قوی‌تر از شهید ثانی ظهور کنند باز وی یکی از ده فقیه بزرگ در تمامی قرون و اعصار است؟ یعنی عدد «ده فقیه بزرگ» گویا هیچ تکانی نمی‌خورد و «فقیه بزرگ» روی عدد ده به طور جبر و خودکار بسته شده است که شهید علی ای حال در تمامی قرون و اعصار یکی از آن ده نفر است؟! این سخنان عوامانه و شعارگونه در شأن کسانی چون ایشان نیست.

منبع: کتابخانه تخصصی تاریخ ایران و اسلام

### کتاب‌های اهدایی مقام معظم رهبری به کتابخانه آستان قدس رضوی، بصورت دیجیتالی در اختیار محققان قرار می‌گیرد

هزار نسخه کتاب خطی اهدایی رهبر معظم انقلاب به کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی بصورت دیجیتالی در اختیار نسخه‌شناسان، محققان و علاقه‌مندان به آثار تاریخی، هنری و مذهبی قرار می‌گیرد.

معاون فرهنگی این سازمان با بیان این مطلب گفت: کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی در راستای بهینه‌سازی خدمات پژوهشی با تهیه میکروفیلم از کتب خطی اهدایی مقام معظم رهبری پاسخگوی متقاضیان این آثار دیجیتالی است.

درباغ عنبران خاطر نشان کرد: امکانات دیجیتالی سه هزار حلقه میکروفیلم که از کتابخانه‌های سراسر جهان تهیه شده فراهم است و محققان می‌توانند با مراجعه به این کتابخانه از این امکانات استفاده کنند.

کتاب هفته

۸۵/۸/۶

## جلد دوم فهرست الفبایی نسخه‌های خطی آستان قدس رضوی منتشر می‌شود

کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی به عنوان یکی از معدود گنجینه‌های بزرگ دستنویس‌های اسلامی در ایران، مجموعه‌ای کم نظیر از دستنویس‌های اسلامی را در خود جای داده است. مشخص است که استفاده از چنین گنجینه‌های بیش از هر چیز نیاز به شناسایی آن دارد و به همین دلیل از اوایل سده حاضر تدوین فهرستی از موجودی این گنجینه آغاز شد که اولین جلد آن به سال ۱۳۰۵ خورشیدی منتشر شده است.

در آغاز، فهرس کتابخانه هم شامل کتابهای خطی بود و هم شامل چاپی ولی پس از چندی تصمیم بر این شد که عجلتاً فهرست دستنویس‌های مجموعه، آن هم به شکل موضوعی تدوین شود.

از آنجا که گنجینه این کتابخانه همواره از طریق دستنویس‌های وقف، اهدا و خریداری شده همچنان در حال افزایش است، عملاً نمی‌توان کار فهرست نگاری را آن هم به شیوه موضوعی همزمان با گسترش مجموعه انجام داد. لذا در سال‌های اخیر از سوی مدیران مجموعه این تصمیم اتخاذ شد که هر از گاهی یک فهرست الفبایی (نامگو) از دستنویس‌های مجموعه منتشر شود، تا صورتی از عناوین مجموعه زودتر به دست پژوهشگران برسد. این فهرس همچنین شامل دستنویس‌های فهرست شده پیشین هم می‌شود و براین مبنا می‌توان از آن به عنوان راهنمای الفبایی فهرس منتشر شده نیز استفاده کرد که حقیقتاً بسیار سودمند است و جا دارد از دست اندر کاران تدوین آن سپاسگزاری شود.

اولین جلد از این دست فهرس شامل پانزده هزار مدخل که بیش از بیست هزار نسخه را شامل می‌شود، در سال ۱۳۷۹ خورشیدی از سوی کتابخانه مذکور منتشر شده است و اکنون خبر انتشار جلد دوم این فهرست تا پایان سال جاری از سوی مسئولان این مجموعه به دست ما رسیده است که مناسب دیدیم دستداران این حوزه را نیز از این مزه آگاه کنیم. گفتنی است که این فهرست شامل شانزده هزار مدخل خواهد بود.

## انتشار مثنوی از یکی

مثنوی معنوی از سروده‌های مولانا جلال‌الدین محمدبلخی به زبان ازبکی منتشر می‌شود. این نخستین ترجمه از مثنوی معنوی است که در تاشکند به چاپ

می‌رسد.

ترجمه این اثر طی سه سال توسط یک استاد ادبیات فارسی انجام شده است و همزمان با سال جهانی مولانا در ازبکستان توزیع می‌شود.

روزنامه همشهری

۸۵/۸/۲۳

## کتاب «منتخب فلسفه اسلامی» به زبان روسی منتشر می‌شود

منتخب فلسفه اسلامی در دو جلد از سوی رایزنی فرهنگی ایران در روسیه و با همکاری آکادمی علوم روسیه منتشر می‌شود. این کتاب، نخستین کتابی است که درباره فلسفه اسلامی به زبان روسی منتشر می‌شود. در این کتاب به فلسفه‌های اسلامی به خصوص فلسفه‌های شرق اسلامی و مباحث جدیدی از ابن‌سینا، فارابی، سهروردی و ملاصدرا پرداخته شده است. این کتاب که در دو جلد تدوین می‌شود، از فارابی آغاز و با ملاصدرا به پایان می‌رسد. رایزنی فرهنگی ایران در روسیه تاکنون حکمت عرشیه ملاصدرا را به زبان روسی ترجمه کرده است. کیمیای سعادت غزالی و تفسیر المیزان علامه طباطبایی از جمله آثاری است که این رایزنی به زودی به زبان روسی منتشر می‌کند.

## بازتاب سرفقتهای ادبی در سایت بازتاب و دیگر نشریات

حکایت سرفقتهای ادبی (اگر «ادبی») را به معنای مصطلح و زیبایی آن فرض نکنیم) حکایتی است دور و دراز که همواره در طول تاریخ اندیشه، دل بسیاری را خون کرده است.

راستش وقتی گزارش میراث قصد داشت به عنوان نمونه‌های اولیه، چند مورد از اینگونه موارد را منعکس کند هنوز این تردید وجود داشت که آیا این کار صحیح هست یا نه؟ اما ساختار این موارد به گونه‌ای بود که نمی‌شد از کنار آن به سادگی گذشت.

پس از انتشار این دو نمونه دیدیم که سر و صدایی به راه افتاده و بسیاری افراد که به نوعی زخم خورده این میدان بودند، به دفتر مرکز رجوع کرده و سراغ این آقای «محمدعلی کاتب» را می‌گرفتند که بلکه همتی کند و به حربه قلم به ستیزه دژخیمان فرهنگ رود.

در این میان حتی برخی نشریات و پایگاه‌های اینترنتی نیز این مطلب را با مخاطبان خود در میان گذاشته (برای نمونه نک: کارگزاران، س ۱، ش ۱۲۷، ص ۱۱ و همان، س ۱، ش ۱۴۳، ص ۱۱؛ نیز سایت بازتاب) و به عبارتی این حرکت را



تأیید کردند و این خود تأییدی بود بر درستی راهی که در پیش گرفته‌ایم.

راستش باید بگویم هدفی که مرکز همواره پیگیر آن بوده این است که بتواند از پیشگامان اصلی عرصه تحقیق در فرهنگ و میراث مکتوب بازمانده از نیاکان ما باشد و به همین دلیل در کنار تجلیل از صاحبان قلم، دفاع از حاصل تلاش و اندیشه آنان را نیز از وظایف خود می‌داند. گزارش میراث نیز به عنوان نشریه‌ای خبری و اطلاع‌رسانی مرکز، به تعبیری پل ارتباطی ما با مخاطبان و همچنین جایگاهی برای مبادله افکار آنان با یکدیگر و همچنین انتقال اخبار و اطلاعات است؛ اما قرار نیست ستونی همیشگی برای اینگونه موارد باز کند و با منقاش به جستجوی رطب و یابس بگردد تا مبادا این ستون خالی بماند. ما امیدواریم که هرگز با اینگونه موارد مواجه نشویم و این را می‌دانیم که تعداد افرادی که دست به چنین اعمالی می‌زنند اندک است اما هرگاه احساس شود که با انتشار یک اثر، حقی از کسی پایمال شده به عنوان ادای وظیفه فرهنگی خود خاموشی را جایز نخواهیم دانست. گزارش میراث

هند دانش گم شده را با نسخ خطی باستانی حفظ می‌کند

نویسنده: پراشانت ک. ناندا (Prashant K. Nanda)

اطلاعات در مورد سلامتی، نجوم، استراتژی‌های نبرد، مبحث حرکت گازها و هوا (ایرودینامیک)، مذهب و تاریخ... فرو رفتن در عمیق‌ترین لایه‌های تمدن ۵۰۰۰ ساله هند یک اقدام بی نظیر سه و نیم میلیارد روپیه‌ای (۸۰ هزار دلاری) است که در پی حفظ نسخ خطی باستانی ایجاد شده است تا گذشته را به حال آورده و به آینده مربوط سازد.

هزاران نسخ خطی نفیس و ارزشمند بر برگ‌های نخل، پوست‌های درخت‌گان، الواح مسی و کاغذهای دست‌ساز توسط سازمان «ماموریت ملی برای نسخ خطی» یا ان. ام. ام (National Mission for Manuscripts) که یک پروژه پنج ساله وزارت فرهنگ هند است، در حال تعمیر و مرمت هستند.

این نسخ خطی رازهای گذشته، که ممکن بود برای همیشه از بین برود را روشن می‌کند.

پژوهشگران معتقدند که نسخ خطی «حافظه جهان» را در بر می‌گیرد و هزاران موضوع را نشان می‌دهد. هر نسخه خطی متضمن تاریخ غنی گذشته است. این سندها تنها شاهدان زنده ثبت اراضی، سفته‌ها، زایچه‌ها، حماسه‌ها، علوم

و شیوه‌های پزشکی قدیمی اما با ارزش، آموزش‌های ادیان مختلف و خاطرات حاکمان و فرمانروایان مختلف هستند.

تخمین‌ها نشان می‌دهند که پنج میلیون نسخه خطی در مؤسسات، منازل، معابد و کتابخانه‌های هند مورد غفلت، تحریف و نادیده انگاری قرار گرفته‌اند. هدف از پروژه ملی ان. ام. ام. که سه سال پیش آغاز گردید، شناسایی و احیاء اسناد فراموش شده و حفاظت از آن میراث مکتوب است تا در دسترس دانشمندان و پژوهشگران قرار گیرد.

دکتر سودها گوپالاکریشن، رئیس هیأت گفت: ما نسخ خطی را از مردم و مؤسسات جمع‌آوری نمی‌کنیم، بلکه فقط آنها را در کتابخانه‌های خود مستندسازی می‌کنیم.

وی افزود که هدف ما در پس این طرح حفاظت از با ارزش‌ترین میراث‌های فرهنگی که کمتر قابل رؤیت بوده‌اند برای مراجعه در آینده است.

طی سه سال فعالیت خود، این هیأت بیش از یک میلیون نسخه خطی از ۱۲ ایالت در هند را مستندسازی کرده و مورد پژوهش قرار داده است. این نسخ به ۳۶۶ زبان و در بیش از ۵۳ خط از جمله خط‌های فراموش شده مانند براهمی (Brahmi) و سارادا (Sarada) و نواری (Newari) و همچنین به زبان‌های اردو و فارسی است.

برخی از نسخ به عنوان گنجینه‌های ملی مورد شناسایی قرار گرفته و دولت آنها را در ردیف میراث فرهنگی قرار داده است.

طی بیش از هزاران سال، آثار مکتوب از هند باستان در برابر انسان، بید و رطوبت مقاومت کرده است.

هیأت همچنین قادر بوده است نسخ خطی جالبی مانند یک قرآن ۱۰ فوتی و طومارهای بهاگوا (Gita) (Bhagawad) در جنوب، نسخه‌های خطی جایی‌ها در گجرات و همچنین نسخه‌های خطی جواهر نشان در پایتخت بیهار پتنه را مستندسازی کند.

گوپالاکریشن شادمانه گفت: «نوشته‌هایی که نیاز مبرم به نگهداری دارند نیز شناسایی شده‌اند.»

بسیاری از نسخه‌های خطی ثبتی که اصلاً به سانسکریت نوشته شده بود رمزگشایی شدند. هیأت همچنین با شامل کردن کشورهای خارجی در لیست خود به صورت بین‌المللی حرکت می‌کند.

برخی از نسخه‌های خطی هند در کشورهای خارجی نگهداری می‌شوند که از آنها هیچ اطلاعات مستندسازی شده در دست نداریم. مقصود ما آسیای جنوب شرقی است، جایی که در اساس حماسه‌هایی مانند رامایانا و ماهابهاراتا

می‌باشد. آنها باید نسخه‌های خطی هندی داشته باشند. گوپالاکریشنن می‌گوید که کتابخانه و دانشگاه‌های انگلیس و کتابخانه‌ها در اتریش، آلمان، فرانسه و سوئیس برخی دیگر از مکان‌هایی هستند که معتقداند این نسخه‌های خطی در آنجا مهر و موم شده‌اند.

تلاش‌های بسیاری در جریان است تا یک میلیون نسخه خطی را تا فوریه ۲۰۰۷م. به پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی تبدیل نماییم تا آنها را در دسترس دانشجویان و محققین جهت انجام کارهای تحقیقاتی و درک فرهنگ‌مان قرار دهیم.

دلپ کومارانا، معاون رئیس ان. ام. ام. می‌گوید: «این اطلاعات را پژوهشگران می‌توانند برای کار بروی نسخه‌های خطی چاپ نشده مورد استفاده قرار دهند. رانا گفت: در برخی قسمت‌ها مردم هرگز به محققین ما اجازه نمی‌دهند که به نسخ خطی آنها دست بزنند، زیرا آنها مقدس هستند. آنها ترجیح می‌دهند آنها را در آب بیاندازند تا به مأموران محافظت از آنها تحویل دهند. ما فکر می‌کنیم که یک حس عدم اطمینان در میان مردم وجود دارد که ممکن است نسخ خطی مقدس و با ارزش آنها توسط آژانس دولتی مورد سوء استفاده قرار گیرد. اگر مردم از ما حمایت نکنند بسیار مشکل خواهد بود که گذشته خود را برای آینده حفظ کنیم.

منبع: خبرگزاری هند و آسیا (IANS)

## مراسم تجلیل از استاد عبدالمحمد آیتی در تالار اجتماعات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی برگزار شد

عبدالمحمد آیتی متولد ۱۳۰۵ بروجرد است. وی سالها به تدریس و تحقیق در حوزه ادبیات و علوم اسلامی پرداخته است و در کارنامه‌اش بیش از ۵۰ عنوان کتاب دارد. از جمله ترجمه قرآن کریم، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، تاریخ ابن خلدون و تاریخ دولت اسلامی گرفته تا آثاری که در حوزه ادبیات و شعر تألیف کرده است.

در این مراسم که با حضور جمعی از اساتید و بزرگان ادب برگزار شد، غلامعلی حداد عادل رئیس مجلس شورای اسلامی درباره مقام عبدالمحمد آیتی گفت: ایشان با اسلام آشنایی کامل دارد. چون ترجمه و تفسیر خوانا از قرآن ارائه کرده است. همچنین ترجمه نهج البلاغه را انجام داده که مورد استفاده من هم بوده و نیز ترجمه صحیفه سجادیه که برای همه قابل استفاده است. وی گفت: آیتی طیف وسیعی از ترجمه را داراست. از تاریخ تا فلسفه و جامعه‌شناسی و ادبیات امروز و کلاً همه نوع اثری در ترجمه‌اش دیده می‌شود. از

خصوصیات آثار آیتی این است که معلوم نیست اثر بعدی‌اش در چه زمینه‌ای است. دیگر اینکه آثارش صحیح و دقیق و خواندنی است. امروز را خوب می‌شناسد و نثرش دچار عربی مآبی نشده است.

او در پایان به استاد آیتی گفت: ان شاء الله، جامعه ما از شما کمال استفاده را بکند و شما نیز بتوانید بیش از پیش در خدمت جامعه باشید.

سخنران دیگر این جلسه بهاء الدین خرمشاهی بود که سخنان خود را چنین آغاز کرد: آنچه که من می‌گویم ذیل سخنان حداد عادل است. شایسته است از تفسیر آیتی که مهم‌ترین اثر اوست و تاریخ ابن خلدون در شش جلد و کتاب‌های دیگر و یک مقاله نامه نیز یاد شود. ایشان در هر دو زبان فارسی و عربی جایگاه والایی دارد و ترجمه‌اش شیوا و در کمال دقت است.

خرمشاهی در پایان یادآور شد که در کتابی که در دست دارد، یک فصل را به بررسی ترجمه آیتی اختصاص داده است.

سپس سید صادق سجادی، از دیگر سخنرانان این مراسم، عنوان کرد: استادانی چون آیتی به این نیاز ندارند که برای آنها بزرگداشت بگیریم، هدف از این گونه بزرگداشت‌ها این است که جوانان اهل علم بدانند که هنوز چنین افرادی در جامعه ما وجود دارند. وی افزود: استاد آیتی در فلسفه، ادبیات، کلام و عرفان دستی داشته و از نوادر روزگار ماست که با تمام این علوم آشنایی داشته است. او در ادامه گفت: در شعر نو فارسی رشته‌های مستحکمی وجود دارند که کمتر کسی به آنها دست پیدا می‌کند، اما آیتی به این رشته‌ها دست پیدا کرده و آنها را بهم وصل کرده است.

در بخش پایانی مراسم، استاد عبدالمحمد آیتی، با چند بیت شعر از سعدی سخنان خود را آغاز کرده و ضمن خیر مقدم و سپاس از حضور افاضل و دانشمندان کمی از خاطرات گذشته خود با دکتر محقق و دیگر استاتید سخن گفتند. سپس ایشان از تمامی کسانی که این مراسم را ترتیب داده بودند، بخصوص از دکتر غلامعلی حداد عادل، رئیس مجلس شورای اسلامی، و دکتر مهدی محقق، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی صمیمانه تشکر کردند. در پایان نیز کمی درباره ارزش ماه رمضان و شبهای قدر سخن گفتند. مرکز پژوهشی میراث مکتوب نیز از شرکت کنندگان در این مراسم بود که به پاس ارزش‌های فرهنگی و تکاپوی خستگی‌ناپذیر استاد ارجمند عبدالمحمد آیتی لوح تقدیر و هدیه‌ای به ایشان اهدا نمود.



## سومین سمینار بین المللی ایران و اسلام، تحت عنوان زبان و ادبیات فارسی در ژاپن برگزار می شود

این سمینار از ۱۳ تا ۲۲ دیماه ۱۳۸۵ / ۳ تا ۱۲ ژانویه ۲۰۰۷ در بخش مطالعات خارجی دانشگاه اوساگا ژاپن برگزار می شود.

اساتید شرکت کننده از ایران در این کنفرانس و عناوین مقالات ایشان بدین شرح است:

۱. دکتر علی اشرف صادقی / منشاء واژگان معیار ادبی معاصر فارسی

۲. احمد سمیعی گیلانی / گستره ادب فارسی معاصر

۳. کامیار عابدی / سهراب سپهری (۱۳۵۹ - ۱۳۰۷) و ژاپن

۴. حسن رضایی باغ بیدی / گوناگونیهای گویشی در متون

کهن فارسی

۵. علی بهرامیان / غواص نیشابوری: ادیب و شاعر گمنام

۶. حسن میرعابدینی / داستان نویسی زنان در ایران

یادآوری می شود همچون دوره های گذشته دبیرخانه این

سمینار مرکز پژوهشی میراث مکتوب می باشد.

## ضرورت نام گذاری روز فرهنگ و تمدن اسلامی در هفته کتاب

رئیس مرکز پژوهشی میراث مکتوب در گفت و گو با ستاد خبری هفته کتاب گفت: هیچ ملتی از تاریخ و فرهنگ خود گسسته نیست و با پیشینه بسیار طولانی که تمدن عظیم ایرانی در تولید علم دارد. نام گذاری یک روز در سال با عنوان روز فرهنگ و تمدن اسلامی یکی از ضروریات است.

این ناشر پرکار ایرانی با اشاره به مشکلات موجود در حوزه چاپ کتاب های پژوهشی نسخ خطی گفت: مادر این حوزه با سه وجه روبرو هستیم: پژوهش، نشر و پخش کتابهای تخصصی که بدون حمایت های دولتی و همیاری عمومی امکان توسعه ندارد.

وی در ادامه گفت: از آنجایی که مخاطبان ما مراکز علمی، کتابخانه ها و دانشجویان هستند، رشد کمی و کیفی تحقیقات در حوزه نسخ خطی بدون اطلاع رسانی دقیق رسانه ها ممکن نیست، وی از دست اندرکاران و برنامه ریزان

خواست به گونه ای برنامه ریزی کنند که این آثار به راحتی در دسترس محققان جوان قرار گیرد

کتاب هفته

۸۵/۸/۲۰

## آیین حامیان نسخ خطی از سید عبدالله انوار تقدیر کرد



هفتمین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی به نكوداشت استاد سید عبدالله انوار اختصاص یافت.

سید عبدالله انوار در سال ۱۳۰۳ خورشیدی در تهران به دنیا آمد. وی پس از گذراندن تحصیلات ابتدایی و متوسط وارد دانشکده حقوق دانشگاه تهران شد و تحصیلات عالی خود را همزمان در رشته ریاضی ادامه داد. پس از فراغت از تحصیل و خدمت نظام وظیفه، شش سال دبیر انگلیسی و ۲ سال مترجم بود و سرانجام مسئولیت بخش نسخ خطی کتابخانه ملی را حدود بیست و دو سال به عهده گرفت.

استاد انوار فهرست نگار و نسخه شناس برجسته ای است که ده جلد فهرست نسخ خطی فارسی و عربی کتابخانه ملی را منتشر و چندین مقاله و ترجمه در حوزه نسخه شناسی، جلدسازی و فهرست نگاری تدوین نموده است. علاوه بر آن سالها در مؤسسه لغت نامه دهخدا همکاری کرده و ده جلد از مجلدات لغت نامه را تدوین کرد. وی متن های مهم زیادی همچون شفای ابن سینا،

## عزیزان علاقه مند و دوستدار میراث مکتوب

لطفاً با اشتراک منشورات و نشریات این مرکز، خود را در نشر و ترویج فرهنگ مکتوب ایرانی سهیم نمایید. در ضمن مشارکت شما در تحقق این اهداف و انجام پژوهشها و پروژه های در دست این مرکز اعم از چاپ متون تحقیقی، عکسی (فاکسیمیل)، تکمیل بانک اطلاعاتی نسخ خطی فرهنگ و تمدن ایران و اسلام، میراث های مشترک ایران و شبه قاره، ایران و ماوراءالنهر و ایران و دوره عثمانی و ... راه را برای اتمام این برنامه ها و پروژه ها هموارتر می کند.

یافت، و از یک عمر فعالیت فرهنگی و علمی ایشان قدرشناسی و تجلیل شد.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب نیز به پاس سالها کوشش خستگی ناپذیر ایشان در راه احیای متون کهن با اهداء لوحی از این استاد ارجمند تقدیر نمود.

### هفتمین دوره آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی



دکتر حداد عادل

در این مراسم که روز پنج شنبه ۲۵ آبان و در دومین روز هفته کتاب برگزار شد، رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس کتابخانه مجلس و بسیاری از اهالی فرهنگ حضور داشتند. این آیین به بزرگداشت سید عبدالله انوار به عنوان مصحح برگزیده برگزار گردید.

دکتر حداد عادل در هفتمین آیین بزرگداشت

حامیان نسخ خطی این روز را روزی مهم و این محفل را محفلی ارجمند نامید و عنوان کرد: از خصوصیات این کار (برگزاری چنین بزرگداشتی) حسن انتخاب افرادی است که شمع این مجلس می شوند و به نام آنها این اجتماع برگزار می شود. اهل علم و دانش اگر به سابقه چندین و چند ساله گذشته مراجعه کنند تصدیق می کنند که خوشبختانه کتابخانه مجلس خطا نکرده، یعنی همه کسانی که در سالهای گذشته مورد احترام قرار گرفتند، شایسته تقدیر بودند. و امسال نیز دانشمندی انتخاب شده که هر کس نام او را بشنود و آشنا باشد تصدیق می کند که انتخاب درستی صورت گرفته است.

دکتر حداد عادل درباره نسخه خطی و ضرورت شناسایی آن برای افراد جامعه گفت: نسخه خطی گذشته و ریشه ماست. اگر ما خود را تابع این عقیده پوزیتیویستی بدانیم که هر چه در گذشته بوده پس زمانش گذشته است و آینده، گذشته را باطل می کند این تفکر غلطی است؛ بعضی معتقدند امروز دنیا دنیای جدیدی است. علم جدید، تمدن جدید، فرهنگ جدید. پس رجوع به گذشته چه فایده ای دارد. بعضی نیز این را روشنفکری می دانند که گذشته را بی اعتبار بدانند. ایشان در ادامه با ارائه دلایلی این نظرات را رد کرده و عنوان نمود: یک برهان ساده در رد این تز است که اگر هر چیزی در دنیای قدیم بود باطل و غلط

لوح سپاس و تقدیر

دانشمندی فرزانه جناب آقای استاد سید عبدالله انوار

اسلام شناسی ایران شایسته‌های علمی هستی‌گرا گوناگون دارد و یکی از این گمانه‌هاست که در زمینه‌های مختلف فرهنگ، میراث اسلامی فعالیت می‌کنند. شایسته تقدیرانی در این زمینه اند.  
مرکز پژوهشی میراث مکتوب از جناب عالی به پاس سالها کوشش‌های بی‌وقفه و شهادتانه در زمینه مختلف، بویژه احیای متون کهن اسلامی از جمله شیوه‌های نگارگری و چاپ، این لوح سپاس را تقدیم می‌نماید. امید است که در این زمینه‌ها نیز کوشش‌های ارزشمندی داشته باشید. این لوح سپاس را تقدیم می‌نماید. امید است که در این زمینه‌ها نیز کوشش‌های ارزشمندی داشته باشید. این لوح سپاس را تقدیم می‌نماید.

مهرماه ۱۳۸۵  
میراث مکتوب

اساس الاقتباس خواجه نصیر طوسی، تاریخ جهانگشای نادری، شرح حکمة الاشراق سهروردی و... را تصحیح نموده است.

استاد سید عبدالله انوار مردی چند دانشی است، و علاقه وافری به مطالعه و نقد و بررسی کتاب دارد.

ایشان به مدت بیست و دو سال مسئولیت گنجینه نسخ خطی کتابخانه ملی را به تنهایی به عهده داشت و تمام زندگی شخصی خود را وقف شناسایی و انتشار فهرس نسخ خطی نمود.

ایشان علاوه بر تصحیح و تألیف و فهرست‌نگاری و نسخه‌پژوهی، مقالات بسیاری را از زبانهای عربی، انگلیسی و فرانسه از نسخه‌شناسی و ریاضیات و فلسفه گرفته تا شرح حال رجال سیاسی جهان ترجمه کرده‌اند، که هر یک در جایگاه خود نمونه و ارزشمند است. کتابخانه‌های ملک، ملی، مرکز اسناد و کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه و موزه تاریخ علوم پزشکی همواره از مشاوره‌ها و نظرات علمی استاد انوار در زمینه چاپ فهرست، ترجمه کتاب و مقالات، تقویم و شناسایی نسخ خطی و اسناد بهره فراوان برده‌اند. آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی امسال به نام دانشمند گرامی جناب استاد سید عبدالله انوار اختصاص



گزارش میراث

دوره دوم، سال اول، شماره دوم، آبان ۱۳۸۵

است. چطور اصلاً این دنیا ادامه پیدا کرد. دکتر حداد با بیان مسائلی همچون طب قدیم و جدید، ریاضیات قدیم و جدید و دیگر علوم عنوان کرد: به هر حال این فکر، فکر درستی نیست که بعضی را ترغیب می‌کنند به اینکه آنچه از طبیعیات قدیم و الهیات قدیم و فلسفه و ریاضیات هست همه باید دور ریخته شود. ما امروز با گذشته وداع کنیم و حواسمان به غرب باشد که ببینیم آنها چه برای ما عرضه می‌کنند.

دکتر حداد عادل با طرح مسئله خروج نسخه‌های خطی ایران در گذشته با هواپیمای باری افزود: گذشته ما پایه زندگی امروزی ماست و برای ما هویت بدون شناخت گذشته ممکن نیست. اینجاست که قدر و منزلت حامیان نسخ خطی شناخته می‌شود. از آن جهت که آنها شناساندگان ما به خود ما هستند. برگزاری چنین جشنی به جامعه و دانشگاهیان یادآور می‌شود که یک واقعیتی هست به نام نسخه خطی که چند صد هزارش در داخل کشور و چند صد هزار هم در خارج کشور وجود دارد. این نسخه‌ها باید بررسی و شناخته شوند تا این نسل از خودباختگی و خود بی‌خبری‌هایی پیدا نکنند.

دکتر حداد عادل، با چند رشته‌ای دانستن احیای نسخ خطی، گفت: نسخه خطی یک جسم دارد و یک روح هم باید کسی باشد که جسم آنرا بشناسد و هم کسی که روح آن را بشناسد و شناخت ماهیت و روح نسخه، کار اصلی نسخه شناس است. اینکه کسی بتواند یک نسخه شناس واقعی باشد و نسخه‌ای را به نحوی که امروز قابل استفاده باشد ارائه دهد کار استثنائی انجام داده است. از هر ده هزار نفر یک نفر این شوق و ذوق و استعداد را دارد که بتواند از پس این کار بر آید. اینکار مستلزم اینست که شخص هم زبان عربی و فارسی و هم اروپایی بداند و درس این علوم را نزد استاد دیده باشد.

سید محمد علی ابهری، رئیس کتابخانه مجلس شورای اسلامی هم در این مراسم اظهار امیدواری کرد با طرح هر ساله این موضوع در جامعه فرهنگی ایران جدی‌تر از پیش به حفاظت، تصحیح، مرمت و احیای آثار بازمانده از درخشش علمی مسلمین همت گماریم. وی خیر بنیانگذاری اتحادیه



سید محمد علی ابهری

نسخ خطی اسلامی را داده و گفت: در آینده فعالیت‌های بیشتری برای روزآمد کردن و ارائه خدمات در خارج از کشور را فراهم می‌آوریم.

وی در پایان سخنان خود درباره برگزیده این دوره گفت: انوار جهانی است بنشسته در گوشه‌ای.



علی اکبر اشعری

علی اکبر اشعری، رئیس کتابخانه ملی جمهوری اسلامی از دیگر سخنرانان این مراسم بود که در سخنرانی‌اش ویژگی‌های مصحح برگزیده این دوره از بزرگداشت حامیان نسخ خطی را برشمرد.

وی انوار را جامع‌الفنون دانسته و گفت: حاشیه‌نویسی کتاب‌ها، آشنایی او در حوزه تهران‌شناسی او را به دایرة‌المعارف تهران تبدیل کرده.

و شناخت او در علم موسیقی و آثار ادبی، منطق، ریاضی، قرآن‌شناسی و قرآن پژوهی از دیگر ویژگی‌های سید عبدالله انوار است. اشعری گفت: نگاشتن چند جلد فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه‌های بزرگ کشور از یادگارهای اوست. اشعری در پایان ویژگی‌های بزرگ انوار را شریف، متواضع، طلبه بودن، کوشا و علمی بودن دانست.

مهدی محقق، رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی ایران هم در این مراسم سخنرانی کرد. وی با اشاره به سابقه ۵۵ ساله دوستی‌اش با استاد انوار کمی از خاطرات همکاری‌ها و فعالیت‌هایشان صحبت کرد و گفت: ما نباید تنها به اسم دانشمندان افتخار کنیم، بلکه باید آثار آنها را زنده نگه داریم.

چارلز ملویل، رئیس اتحادیه نسخ خطی اسلامی در لندن هم در این مراسم با ارائه گزارشی از تشکیل اتحادیه گفت: دو سال پیش اولین جلسه اتحادیه نسخ خطی اسلامی در کمبریج بود. در آن جلسه پیشنهاد پشتیبانی از موزه‌ها و کتابخانه‌ها مطرح و سال گذشته هم جلسه‌ای در کمبریج تشکیل شد و اساسنامه اتحادیه در آنجا به امضا



چارلز ملویل

رسید.

ملویل چهار گروه فرعی را در این اتحادیه فعال دانست و گفت: این اتحادیه شامل چهار گروه فرعی، فهرست نگاری، دیجیتالی کردن و انتشارات است و در حال حاضر ۵۴ نفر در این اتحادیه عضو هستند و امیدواریم که اعضای بیشتری در آن فعالیت کنند. در قسمتی از برنامه هم فیلمی از زندگی استاد انوار پخش شد که مورد تشویق فراوان حضاران قرار گرفت.



علی اشرف صادقی

در پایان جلسه علی اشرف صادقی، دبیر علمی این مراسم با ارائه گزارشی، برگزیدگان را معرفی کرد. در هفتمین دوره بزرگداشت حامیان نسخ خطی حدود ۴۸۵ اثر بوسیله متخصصان مختلف بررسی شد که از میان آنها بیشترین آثار به تصحیح متون مربوط بود.

در رشته اهدا نسخ خطی خانواده محمد باقر الفت اصفهانی برای اهدای ۲۵۵

عنوان کتاب خطی برگزیده و خانواده آیت الله حاجی شیخ محمد حسین شریعتمداری ساوجی، نیز شایسته تقدیر شناخته شدند. در رشته فهرست نگاری احمد منزوی به عنوان نفر برگزیده انتخاب شد. در رشته تصحیح متون (شاخه فلسفه) مجید هادی زاده برای تصحیح شرح فصوص الحکم شایسته تقدیر شناخته شد. در رشته تاریخ علم حسن تاجبخش برای تصحیح الاغراض الطیبیه و المباحث العلانیه به عنوان نفر برگزیده انتخاب شد. در رشته تاریخ محمد کاظم محمودی برای تصحیح کتاب المختصر من کتاب السیاق لتاریخ نیشابور به عنوان شخص برگزیده معرفی و عارف نوشاهی و معین نظامی برای تصحیح مجالس جهانگیری (به صورت مشترک از پاکستان) شایسته تقدیر شناخته شدند. در رشته ادبیات عرب محمد مهدی پورگل برای تصحیح رسائل خوارزمی شایسته تقدیر شناخته شد. در رشته ادبیات فارسی نیز سعید شفیعیون برای تصحیح کلیات زلالی خوانساری به عنوان نفر برگزیده

انتخاب شد. در رشته تصحیح سفرنامه سید محمد عمادی حائری که با ۲۶ سال سن جوانترین عضو برگزیده همایش بود. برای تصحیح زادالمسافرین به عنوان نفر برگزیده انتخاب شد. در بخش پایان نامه ها هیأت داوران هیچ اثری را به عنوان اثر برگزیده انتخاب نکرد. اما علیرضا شاه نظری را برای تحقیق در آثار فتح الله خان شیبانی و زهره غلامحسین زاده را برای تحقیق در خصوص میزان بهره گیری از فن آوری اطلاعات در حوزه نسخ خطی، شایسته تقدیر دانست. در حوزه تصحیح رساله ها رحیم رضا زاده برای تصحیح رساله مولود زرتشت شایسته تقدیر شناخته شد. در شاخه رساله های تاریخی خانم نظام مافی برای نگارش رساله ای درباره یکی از نشریات دوره قاجار، شایسته تقدیر شد. در حوزه مقالات و در رشته فلسفه و عرفان اکبر ثبوت برای نگارش مقاله نگاهی به حقایق التفسیر و زیادات التفسیر به عنوان نفر برگزیده انتخاب شد. در رشته ادبیات فارسی نیز علی اشرف صادقی برای ارائه مقاله تدقیقی در تحفة الملوک شایسته تقدیر شناخته شد. در رشته نسخه شناسی مهناز شایسته فر و اعظم السادات رزاقی به صورت مشترک و برای مقاله عناصر تزئینی در هنر کتاب آرایبی قرآن و انجیل شایسته تقدیر شناخته شدند. در محور کتابداری نسخ خطی مریم تفضلی به عنوان کتابدار برگزیده و محمد علی هدایت نیز شایسته تقدیر شناخته شدند. در حوزه ناشران محمد شکرچی زاده مدیر انتشارات دانشگاه تهران ناشر برگزیده و سید صادق اشکوری مدیر انتشارات مجمع ذخائر اسلامی شایسته تقدیر شدند. در حوزه مرمت نسخ خطی جواد رفوگران و در رشته مرمت جلد های چرمی نیز مسعود مهدی زاده برگزیده شدند. در حوزه اطلاع رسانی حجت الاسلام والمسلمین سید مصطفی درایتی برگزیده و محمد جواد وزیعی فرد نیز شایسته تقدیر شناخته شد.

لازم به ذکر است از کتب برگزیده که برنده جایزه شدند: مجالس جهانگیری، زادالمسافرین و المختصر من کتاب السیاق لتاریخ نیشابور و همچنین مقاله نگاهی به حقایق التفسیر و زیادات التفسیر در فصلنامه آینه میراث است که از سوی مرکز پژوهشی میراث مکتوب به چاپ رسیده اند.

